

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
ДВНЗ «УжНУ», ректор
..... проф. В.І. Смоланка
«.....» березня 2021 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування з **"Основ сестринської справи"**
для вступників на навчання для здобуття ОС магістр
на спеціальність **222 „Медицина”**
(на основі здобутого ОКР “молодший спеціаліст”)

РОЗРОБЛЕНО
фаховою атестаційною комісією
з спеціальності 222 „Медицина”

Голова комісії: д.мед.н., проф.Дербак М.А.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Програма складена для абітурієнтів, які вступають на навчання до ДВНЗ «Ужгородський національний університет» для здобуття ОС магістра медичного спрямування на спеціальність 222 „Медицина”, на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня (ОКР) «молодший спеціаліст» за спеціальностями «лікувальна справа», «сестринська справа», «акушерська справа».

Прийом абітурієнтів проводиться за результатами фахового вступного випробування з основ сестринської справи. Випробування проводиться у тестовій формі.

Мета вступного випробування передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми цього ступеня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння дисциплін передбачених навчальним планом для вступу на навчання для здобуття ОС магістра на спеціальність 222 „Медицина”, абітурієнти повинні мати середню спеціальну освіту за спеціальністю «лікувальна справа», «сестринська справа», «акушерська справа» та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі медицини. Обов’язковою умовою також є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми.

Програма вступних випробувань з основ медсестринства призначена для оцінювання навчальних досягнень абітурієнтів, які вступають до ДВНЗ «Ужгородський національний університет», на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня (ОКР) «молодший спеціаліст» для здобуття ОС магістра медичного спрямування на спеціальність 222 „Медицина”.

Програма відповідає матеріалу навчальної програми з "Основ сестринської справи" для студентів медичних училищ, коледжів та медсестринських факультетів.

Абітурієнти повинні знати:

- історію розвитку та становлення сестринської справи;
- структуру лікувально-профілактичних закладів;
- роль медичної сестри в системі охорони здоров’я;
- права та обов’язки медсестри;
- визначення санітарно-протиепідемічного режиму, його мету та засоби досягнення;
- чинні накази МОЗ України;
- види й методи дезінфекції та стерилізації;
- основні потреби людини;
- основні поняття та положення медсестринських моделей;
- основи медсестринського процесу;
- правила приймання та санітарного оброблення пацієнтів;
- визначення лікувально-охоронного режиму, шляхи його забезпечення;

- основні принципи лікувального харчування;
- вимоги до особистої гігієни пацієнтів;
- особливості спостереження за пацієнтами під час гарячки;
- особливості спостереження та догляду за пацієнтами з порушенням функції органів дихання, кровообігу, травлення, сечовиділення;
- особливості догляду за тяжкохворими та вмираючими;
- методи найпростішої фізіотерапії;
- правила зберігання та роздавання ліків;
- правила виконання ін'єкцій;
- особливості підготовки та проведення лабораторних, рентгенологічних та інших методів дослідження пацієнтів;
- основні види медичної документації та правила їх оформлення;
- основи медичної етики й деонтології;
- основи санології.

Абітурієнти повинні вміти:

- проводити приймання та санітарне оброблення пацієнтів;
- транспортувати і перекладати пацієнтів;
- проводити дезінфекцію та стерилізацію інструментів та предметів догляду;
- проводити передстерилізаційне оброблення;
- забезпечити інфекційну безпеку пацієнта та медсестри;
- годувати тяжкохворих;
- вимірювати температуру тіла, частоту дихальних рухів, пульс, артеріальний тиск, добовий діурез;
- здійснювати догляд за шкірою, очима, вухами, носом, ротовою порожниною у тяжкохворих;
- промивати шлунок;
- проводити очисну, сифонну, лікувальну клізми;
- вводити газовивідну трубку;
- проводити катетеризацію сечового міхура;
- подавати судно та сечоприймач;
- підмивати тяжкохворих;
- здійснювати профілактику та лікування пролежнів;
- виконувати постановку банок, гірчичників, компресів, грілки, міхура з льодом, п'явок;
- застосовувати лікувальні засоби для зовнішнього, ентерального введення;
- виконувати внутрішньошкірні, підшкірні, внутрішньовенні ін'єкції та краплинні вливання;
- підготувати пацієнта та провести взяття матеріалу для лабораторного дослідження;
- підготувати пацієнтів та брати участь у рентгенологічних та ендоскопічних дослідженнях;
- надати першу медичну допомогу при невідкладних станах;

- професійно спілкуватися;
- давати рекомендації щодо здорового способу життя, загартування, рухової активності, раціонального харчування, активного довголіття, планування сім'ї;
- навчити пацієнта та членів його родини само- і взаємодогляду;
- оформляти медичну документацію;
- здійснювати та документувати медсестринський процес.

2. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Основи сестринської справи

3. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

I. Введення в предмет “Основи сестринської справи”

1.1. Поняття про систему охорони здоров'я України. Історія сестринської справи.

Визначення поняття сестринської справи. Значення сестринської справи для охорони здоров'я, її основні функції. Сестринська справа як предмет, його мета, завдання, місце серед інших дисциплін у системі медичної освіти.

Історія розвитку сестринської справи в Україні (організація шпиталів у Запорізькій Січі, догляд за хворими і пораненими в монастирях). Андрій Крупинський – засновник медичної освіти в Україні. Міжнародне визнання діяльності Флоренс Найтінгейл (1820 – 1910). Товариство Червоного Хреста, його значення в створенні шкіл сестер милосердя.

Положення про медичну освіту, медичні школи, училища, медичні коледжі. Система підготовки медсестер в Україні сьогодні, спеціалізація.

Кваліфікаційна характеристика медичної сестри (призначення, вимоги до особистості, професійні вимоги).

Роль медичної сестри в лікувальному процесі. Догляд за пацієнтами як лікувальний чинник. Професійні шкідливості в роботі медсестри, їх профілактика. Дотримання правил техніки безпеки.

Права та обов'язки медичної сестри.

Значення самовиховання і самоосвіти в житті і діяльності медсестри. Система підвищення кваліфікації. Атестація професійного рівня, кваліфікаційні категорії.

1.2. Поняття про стандарти сестринського догляду.

Перспективи розвитку сестринської справи.

Поняття про сестринський процес.

Сестринський процес: наочний підхід до сестринської справи.

Основні поняття і терміни. Історія питання.

Мета сестринського процесу.

Необхідність впровадження сестринського процесу в сестринську освіту і сестринську практику. Етапи сестринського процесу, їх взаємозв'язок і зміст кожного етапу.

I етап сестринського процесу: сестринське обстеження

II етап сестринського процесу: виявлення проблем пацієнта.

III етап сестринського процесу: визначення цілей сестринського догляду.

IV етап сестринського процесу: планування об'єму сестринських втручань. Значення стандартних планів сестринського догляду.

V етап сестринського процесу: оцінка результатів та корекція догляду. Поняття про приблизну учбову сестринську історію хвороби. Моделі сестринської справи (Орем, Рой, Хендерсен і т.д.).

1.3. Філософія, теорія, суть сестринської справи.

Сестринська етика та деонтологія.

Необхідність філософського усвідомлення сестринської практики для подальшого прогресу в сестринській справі.

Основні поняття, необхідні для визначення філософії сестринської справи: пацієнт, сестринська справа, навколишнє середовище і суспільство, здоров'я.

Зміст спеціальності “сестринська справа”.

Місія, ціль і задачі сестринської справи. Сестринська справа і суспільство. Лікування і сестринська справа.

Сестринський персонал і пацієнт. Етичні елементи філософії сестринської справи : обов'язки, цінності і чесноти.

Деонтологія як частина сестринської етики. Збереження медичної таємниці. Моральні концепції, принципи і традиції сестринської деонтології в клятві Флоренс Найтінгейл і етичному кодексі Міжнародної ради медичних сестер.

1.4. Мистецтво спілкування в медсестринстві.

Навчання в сестринській справі. Сестринська педагогіка.

Спілкування як ефективний спосіб допомоги людям в адаптації до змін в житті у зв'язку з захворюванням.

Рівні спілкування.

Терапевтичний і нетерапевтичний засіб спілкування.

Два типи спілкування: словесний і безсловесний. Ясність і стислість мови темп, гучність. Словниковий склад. Розрахунок часу.

Майстерність письма як форма словесного спілкування з пацієнтами, що страждають на зниження слуху. Підтримка зв'язків з пацієнтами, нездатними до вербального спілкування.

Самоконтроль медичної сестри при безсловесному спілкуванні (обличчя, міміка, жести).

Функції медичної сестри як викладача з питань, що стосуються стану здоров'я.

Сфери навчання: пізнавальна, емоційна, психомоторна.

Способи навчання: формальні і неформальні, індивідуальні і колективні.
Оцінка потреб пацієнта і (або) його сім'ї у навчанні.

Мотивація навчання.

Оцінка вихідного рівня знань і умінь пацієнта. Врахування факторів, що впливають на здатність до навчання: вік, освіта, стан здоров'я.

Організація навчання.

Зміст навчання: збереження здоров'я, підтримка певного рівня здоров'я, підтримка певного рівня життя.

Вибір часу навчання

Планування навчання сумісно з пацієнтом з урахуванням його індивідуальності.

Якість і однозначність завдань. Темп навчання. Активна участь і заохочування зацікавленості пацієнта в навчанні.

Створення сприятливої для навчання обстановки: тиша, освітлення, вентиляція, температура повітря.

Педагогічний такт. Необхідні комунікативні навички.

Педагогічні прийоми: бесіда. Демонстрація, забезпечення спеціальною літературою. Наочність навчання. Оцінка якості і ефективності навчання.

II. Основи практичної діяльності медичної сестри. Маніпуляційна техніка

2.1. Інфекційна безпека.

Інфекційний контроль. Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів.

Проблеми внутрішньолікарняної інфекції. Інфекційний процес: визначення, способи передачі інфекції.

Фактори, що впливають на схильність "господаря" до інфекції.

Інфекційний контроль в ЛПУ. Характеристика і способи передачі збудників внутрішньолікарняної інфекції. Групи ризику. Заходи профілактики і контролю. Обробка рук до і після виконання маніпуляції. Обробка рук і слизових оболонок при контакті з біологічними рідинами.

Значення дезінфекції і стерилізації виробів медичного призначення в профілактиці внутрішньолікарняної інфекції.

Види, методи і режими дезінфекції в ЛПУ.

Приготування і використання дезінфікуючих розчинів. Правила зберігання хлорвмісних розчинів. Правила техніки безпеки при роботі з хлорвмісними розчинами. Характеристика сучасних засобів дезінфекції (АХД 2000-спеціаль, лізетол, сайдекс і т.д.).

Дезінфекція предметів догляду за пацієнтом. Передстерилізаційна очистка шприців, голочок, гумових виробів. Миючі розчини, приготування, критерії використання. Контроль якості передстерилізаційної очистки. Азапірамова, фенолфталеїнова проби, реактиви, постановка, критерії оцінки.

Стерилізація. Стерилізація в сухожаровій шафі: режим стерилізації, контроль за режимом, види упаковки медичних інструментів.

Автоклавування: режим стерилізації, контроль за режимом, види упаковки медичних інструментів.

Дезинфекція і утилізація одноразових медичних виробів.

ЦСВ: обладнання, функції.

Профілактика передачі вірусів парентеральних гепатитів і ВІЛ-інфекції в ЛПУ: шляхи інфікування, загальні застережні заходи.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад, страх перед ризиком ВІЛ-інфікування. Сестринське втручання у зв'язку з проблемою, що виникла.

2.2. Прийом пацієнта.

Обладнання і функції приймального відділення стаціонару. Зміст роботи сестринського персоналу приймального відділення. Шляхи госпіталізації пацієнтів у стаціонар. Огляд волосяних частин тіла пацієнта для виявлення педикульозу.

Дезинсекційні засоби при педикульозі.

Види санітарної обробки пацієнтів: повна і часткова.

Медична документація приймального відділення стаціонару, реєстрація пацієнта в “Журналі обліку прийому хворих і відмов у госпіталізації”.

Оформлення титульного листа “Медичної карти стаціонарного хворого”, “Екстреного повідомлення про інфекційне захворювання...”

Транспортування пацієнта в лікувальне відділення (на лікарняній каталці, кріслі-каталці, на руках, пішки).

Можливі проблеми пацієнта, наприклад: свербіння шкіри волосяної частини голови у зв'язку з педикульозом. Сестринські втручання в зв'язку з проблемами, що виникли.

2.3. Типи лікувально-профілактичних закладів.

Безпечне лікарняне середовище (біомеханіка тіла, переміщення пацієнта в постелі, попередження травм пацієнта). Лікувально-охоронний режим ЛПУ.

Поняття про лікувально-охоронний режим, його елементи і значення для пацієнта.

Види режимів рухової активності.

Поняття про біомеханіку тіла і правильне положення тіла.

Організація робочого місця медичної сестри для забезпечення правильної біомеханіки тіла з метою попередження травм хребта (сидячи, стоячи, при підніманні важких речей).

Безпечне транспортування пацієнта на каталці, кріслі-каталці, на ношах, на руках.

Переміщення пацієнта в постелі і різні види його положення у ліжку (на спині, на животі, в положення Фаулера і Сімпса).

Допомога пацієнтові при зміні положення тіла.

Попередження травм у пацієнта. Специфіка ризику травм у пацієнтів різного віку. Завдання сестринської допомоги, пов'язані зі зниженням ризику падіння, отруєння і ураження електричним струмом. Виявлення пацієнтів з

високим ризиком нещасних випадків (вік понад 65 років, порушення свідомості, зору, слуху, ходи і рухливості, побічні ефекти лікарської терапії).

Можливі проблеми пацієнта, наприклад, високий ризик падіння, пов'язаний з порушенням рухової функції.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

2.4. Особиста гігієна пацієнта

Положення пацієнта у ліжку.

Функціональне ліжко і різні пристосування для створення пацієнтові зручного положення в постелі.

Вимоги до постільної білизни. Приготування постелі. Зміна постільної і натільної білизни тяжкохворим. Правила збирання і транспортування брудної білизни.

Догляд за шкірою, природними складками.

Пролежні. Методика визначення ступеню ризику утворення пролежнів у кожного пацієнта. Фактори ризику розвитку пролежнів. Локалізація, стадії утворення пролежнів. Сестринські втручання при ризику розвитку пролежнів.

Навчання родичів тяжкохворого пацієнта елементам профілактики пролежнів в домашніх умовах. Тактика медичної сестри при розвитку пролежнів.

Догляд за волоссям: миття голови, розчісування.

Миття ніг. Підстригання нігтів на руках і ногах.

Вмивання пацієнта. Гоління обличчя пацієнта.

Догляд за слизовими оболонками. Видалення виділень і кірок із носа.

Промивання очей. Обробка слизової оболонки ротової порожнини і губ.

Чищення зубів. Очищення зовнішнього слухового ходу.

Підкладання судна і подавання сечоприймача. Догляд за зовнішніми статевими органами, промежиною.

Навчання пацієнтів і його сім'ї елементам догляду за природними шкірними складками і слизовими оболонками.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад: порушення цілісності шкіри, пролежні; ризик появи зопрілостей у лежачого пацієнта.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

2.5. Харчування та годування пацієнта.

Основи раціонального харчування.

Основні принципи лікувального харчування.

Лікувальні столи, характеристика основних лікувальних столів.

Організація харчування в стаціонарі. Складання порційної вимоги.

Навчання пацієнта принципам раціонального і лікувального харчування.

Годування тяжкохворих у ліжку: сервіровка стола, годування з ложки та поїльника.

Контроль продуктових передач, вмісту тумбочок і холодильника.

Види штучного харчування пацієнта: через зонд, через гастростому, парентеральне, за допомогою живильної клізми.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- зменшення апетиту;
- дефіцит знань про призначену дієту.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

2.6. Спостереження за пацієнтами.

Оцінка функціонального стану пацієнта медсестрою.

Термометрія. Термометрія: будова термометра, правила зберігання та користування термометром, види термометрів, правила вимірювання температури тіла, реєстрація результатів, цифрове і графічне записування температури.

Види температурних кривих, стадії гарячки, основні симптоми. Особливості спостереження та догляду за пацієнтами в кожній стадії. Зниження температури (критичне, літичне). Вікові особливості температурних реакцій.

Дихання (частота, глибина, ритм). Визначення частоти дихання. Спірометрія, зокрема визначення життєвої ємності легенів. Основні симптоми при захворюванні органів дихання. Задишка (інспіраторна, експіраторна, змішана). Кашель, характер кашлю (сухий, вологий), кровохаркання, характер харкотиння, користування індивідуальною плювальницею. Ядуха, механізм розвитку. Патологічні типи дихання: Куссмауля, Чейна–Стокса, Біота.

Спостереження і догляд за пацієнтами при задишці, кашлі, кровохарканні та легеневій кровотечі.

Пульс. Його характеристика (ритм, частота, наповнення, напруження). Техніка визначення пульсу, підрахунок частоти пульсу, записування результатів, графічне зображення пульсу в температурному листку. Порушення пульсу: брадикардія, тахікардія, аритмія.

Артеріальний тиск (систоличний, діастолічний, пульсовий). Техніка вимірювання артеріального тиску (АТ). Види тонометрів. Цифрове і графічне записування артеріального тиску. Вікові особливості артеріального тиску. Симптоми підвищення чи зниження тиску. Симптоми порушення АТ при хворобах органів кровообігу. Спостереження і догляд за пацієнтами з порушеннями функції системи кровообігу.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- сухість в роті;
- кашель.

Сестринське втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

2.7. Методи найпростішої фізіотерапії.

Гірудотерапія. Оксигенотерапія.

Поняття про найпростішу фізіотерапію. Види найпростіших фізіотерапевтичних процедур. Протипоказання до теплових фізіо-

терапевтичних процедур, застосування холоду. Можливі ускладнення та їх профілактика.

Право пацієнта на інформацію про процедуру. Необхідність згоди пацієнта на процедуру.

Постановка банок. Накладання гірчичників. Підготовка і застосування грілки, мішура з льодом. Приготування і застосування холодного, гарячого, зігрівального компресів.

Місцеві ванни: з поступовим підвищенням температури, теплі, контрастні, холодні.

Місцеві обливання. Обмивання. Розтирання.

Гірудотерпія. Протипоказання. Ускладнення. Постанова п'явок. Оксигенотерапія. Цілі і види оксигенотерапії. Здійснення оксигенотерапії за допомогою носових катетерів. Техніка безпеки.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

– страх перед постановкою п'явок;

– ризик переохолодження пацієнта при водних процедурах.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

2.8. Застосування лікарських засобів.

Вибірка призначень з листка лікарських призначень пацієнта.

Виписування вимоги – накладної на лікарські засоби і порядок отримання їх з аптеки.

Правила зберігання і розподілення лікарських засобів у відділенні: на сестринському посту і в процедурному кабінеті.

Виписка, облік і зберігання наркотичних, сильнодіючих, гостродефіцитних та дорогокоштуючих лікарських засобів. Список А і Б.

Оформлення журналів обліку лікарських засобів.

Шляхи і способи введення лікарських засобів для ентерального застосування.

Причини, що викликають у пацієнта негативне відношення до лікарської терапії.

Право пацієнта на інформацію про лікарські засоби. Необхідність отримання згоди пацієнта на введення ліків.

Сублінгвальний спосіб застосування лікарських засобів.

Навчання пацієнта прийманню різних форм лікарських засобів ентерально, сублінгвально.

Зовнішнє застосування лікарських засобів: на шкіру і слизові оболонки.

Застосування на шкіру мазі різними способами, присипок, пластирів, розчинів, настойок.

Закапування крапель в очі, ніс, вуха. Закладання мазі за повіки. Введення мазі в ніс, вуха.

Інгаляційний спосіб введення лікарських засобів через рот та ніс.

Введення суппозиторіїв в пряму кишку.

Оснащення і документація процедурного кабінету. Посадові інструкції медичної сестри процедурного кабінету.

Види шприців та голок. Ціна поділок шприца. Збирання шприців із стерильного стола, крафт-пакета. Набирання лікарських засобів із ампул і флаконів. Розведення антибіотиків. Анатомічні ділянки для парентерального введення лікарських засобів.

Техніка внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій та внутрішньовенних вливань на фантомі.

Ускладнення, що виникають при парентеральному способі введення лікарських засобів. Тактика медичної сестри.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- негативне відношення пацієнта до терапії антибіотиками;
- відмова пацієнта від ін'єкцій.

Сестринські втручання у зв'язку проблемами, що виникли.

2.9. Клізми. Газовивідна трубка.

Клізми. Види клізм: очисна, послаблююча (масляна і гіпертонічна), сифонна, лікарська, живильна. Протипоказання і можливі ускладнення.

Право пацієнта на інформацію.

Необхідність згоди пацієнта на процедуру.

Підготовка пацієнта і постановка різних видів клізм (на фантомі).

Спостереження і догляд за пацієнтом після закінчення процедури.

Газовивідна трубка. Протипоказання і можливі ускладнення.

Застосування газовивідної трубки (на фантомі).

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- закріп;
- посилення газоутворення в кишечнику (метеоризм);
- відчуття сорому.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

2.10. Катетеризація сечового міхура.

Застосування зйомного сечоприймача,

Цілі катетеризації, протипоказання і можливі ускладнення. Право пацієнта на інформацію. Необхідність згоди пацієнта на процедуру.

Види катетерів. Катетеризація сечового міхура м'яким катетером у жінок (на фантомі).

Користування різними сечоприймачами (скляними, гумовими, знімними).

Навчання пацієнта самостійному користуванню сечоприймачем.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- нетримання сечі;
- страх розриву сечового міхура.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

2.11. Лабораторні та інструментальні методи дослідження.

Участь медичної сестри.

Підготовка пацієнта, оснащення, взяття і направлення матеріалу на лабораторне обстеження (харкотиння – на загальне і бактеріологічне обстеження), взяття мазка із зіву і носа. Чинні накази МОЗ України про лабораторне дослідження хворих на ангіну з метою виявлення і профілактики дифтерії.

Взяття калу для капрологічного, бактеріологічного дослідження, на приховану кров, яйця гельмінтів.

Збирання сечі для загального і бактеріологічного дослідження, проби за Зільницьким, Нечипоренком, визначення амілази, глюкози, 17 – кетостероїдів, фенілкетонурії.

Взяття крові для бактеріологічного дослідження.

Підготовка пацієнта до рентгенологічного дослідження (bronхографія, холецистографія, дослідження шлунка і кишок, сечової системи). Підготовка пацієнта до ультразвукового та ендоскопічного дослідження (bronхоскопія, езофагогастродуоденоскопія, колоноскопія, ректороманоскопія, цистоскопія). Підготовка пацієнта і участь в проведенні пункції (абдомінальної, люмбальної, плевральної).

Спостереження і догляд за пацієнтом після пункції.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад :

- страх перед бронхоскопією;
- відмова від абдомінальної пункції.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

2.12. Зондові маніпуляції: промивання шлунку, шлункове та дуоденальне зондування.

Взяття промивних вод шлунку і блювотних мас на лабораторне дослідження. Зондування: шлунка (підготовка пацієнта, техніка проведення, базальна і максимальна секреція шлунка, направлення взятого матеріалу в лабораторію), дуоденальне (підготовка пацієнта, техніка і методи [п'ятифазний] зондування).

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- неможливість заковтнути зонд;
- відмова від процедури.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

2.13. Втрати, смерть та горе.

Стадії горя. Оцінка реакції пацієнта на втрату і його здатність адаптуватися до них.

Сестринська допомога.

Етико-деонтологічні особливості спілкування з безнадійною людиною.

Роль медичної сестри в задоволенні потреб безнадійної людини.

Догляд за безнадійною людиною в стаціонарі і вдома.

Психологічна допомога сім'ї і близьким безнадійного. Навчання їх елементам догляду і психологічної допомоги.

Стадії термінального стану, їх основні клінічні прояви. Підготовка тіла померлого до переведення в патологоанатомічне відділення.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- відчуття провини у близьких безнадійної людини;
- невміння близьких доглядати за безнадійним;
- надмірна депресія у пацієнта у зв'язку з майбутньою втратою.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли. Необхідність психологічної підтримки сестринського персоналу, що працює з безнадійними.

III. Основи санології

3.1. Здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань.

Визначення поняття здоров'я, індивідуального і суспільного здоров'я.

Показники суспільного здоров'я: народжуваність, смертність, середня тривалість життя, захворюваність.

Чинники ризику виникнення захворювань. Характеристика найбільш вагомих чинників: забруднення навколишнього природного середовища, нераціональне харчування, гіподинамія, шкідливі звички (алкоголізм, паління, наркоманія, токсикоманія). Психоемоційна напруженість. Генетична схильність та ін.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- проживання;
- психоемоційна напруженість в сім'ї.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

3.2. Рух і здоров'я.

Рух – запорука здоров'я. Вплив рухової активності на функціональний стан органів і систем. Антропометрія. Спірометрія.

Гігієнічні вимоги до фізичних вправ, приміщення, взуття, одягу.

Основні принципи тренування: поступовість, систематичність, різноманітність, індивідуальний підхід до пацієнтів.

Фізичні вправи як лікувальний чинник. Визначення ступеня фізичного навантаження за частотою пульсу і дихання. Особливості рухової активності різних груп населення з урахуванням віку, характеру праці, стану здоров'я.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- перенесений інфаркт міокарда;
- часті відрядження, що виключають систематичність тренувань.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

3.3. Раціональне харчування.

Раціональне харчування – чинник профілактики захворювань.

Визначення поняття, вплив раціонального харчування на здоров'я.

Основні вимоги до раціонального харчування. Енергетична цінність харчового раціону. Основні принципи збалансованого харчування, засвоюваність, органолептичні властивості, різноманітність їжі, санітарно-гігієнічні вимоги до їжі. Режим харчування. Поєднання раціонального харчування з правильною організацією рухового режиму. Харчування в

похилому віці. Харчування при розумовій та фізичній праці. Організація харчування залежно від інтенсивності (енерговитрат) праці.

Формула розрахунку маси тіла. Характеристика розвантажувальних дієт.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- порушення режиму харчування;
- перевищення нормальної маси тіла на 15 %.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

3.4. Загартовування організму.

Основні принципи загартовування: поступовість, систематичність, врахування індивідуальних особливостей пацієнтів, створення позитивного емоційного настрою, поєднання з фізичною активністю.

Характеристика основних засобів загартовування. Рекомендації щодо загартовування здорової людини.

Захист санітарних бюлетенів на тему “Загартовування організму”, санітарно-освітня робота медсестри (лекції, бесіди).

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- часті простудні захворювання;
- страх переохолодження організму.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

3.5. Психічна саморегуляція.

Саморегуляції поведінки діяльності як одна з важливих функцій психіки людини. Звички: корисні, шкідливі. Правила позбавлення від шкідливих звичок. Принципи ставлення до життя, які сприятливо впливають на мотиваційну саморегуляцію. Реалізація програми самовиховання. Психологічний захист.

Аутотренінг як система концентрованого саморозслаблення і самонавіювання.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- паління;
- психоемоційна напруженість на роботі.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

3.6. Сім'я і здоров'я. Активне довголіття.

Раціональне харчування – чинник профілактики захворювань. Визначення поняття, вплив раціонального харчування на здоров'я.

Основні вимоги до раціонального харчування. Енергетична цінність харчового раціону. Основні принципи збалансованого харчування, засвоюваність, органолептичні властивості, різноманітність їжі, санітарно-гігієнічні вимоги до їжі. Режим харчування. Поєднання раціонального харчування з правильною організацією рухового режиму. Харчування в похилому віці. Харчування при розумовій та фізичній праці. Організація харчування залежно від інтенсивності (енерговитрат) праці.

Формула розрахунку маси тіла. Характеристика розвантажувальних дієт.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- розлучення;
- психологічна адаптація людей старечого віку.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

3.7. Формування здорового способу життя і профілактика захворювань.

Формування здорового способу життя – головний засіб профілактики захворювань.

Диспансеризація – активна форма медичного догляду за станом здоров'я населення.

Масове обстеження населення, його роль у виявленні і ранній діагностиці захворювань.

Диспансерне спостереження за окремими групами населення.

Види спеціалізованих диспансерів, їх організація, форми і методи роботи.

Активне раннє виявлення пацієнтів, їх облік, диспансеризація надання систематичної кваліфікованої допомоги. Патронаж.

Роль медичної сестри в системі диспансерного спостереження.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад:

- конфліктні ситуації в сім'ї;
- працюючий підліток.

Сестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

IV. Сестринський процес

4.1. Основні потреби людини.

Поняття про потреби, теорію і класифікацію потреб. Знайомство з основними потребами людини.

Ієрархія потреб по Маслоу, її значення для сестринської справи. Характеристика життєво важливих потреб.

Приклади проблем пацієнта, пов'язані з порушенням задоволення потреб, наприклад порушення сну і т.д.

4.2. Медсестринський догляд за пацієнтами. Основні етапи сестринського процесу.

4.2.1. Перший етап сестринського процесу: сестринське обстеження пацієнта.

Значення сестринського обстеження для виявлення проблем пацієнта і їх вирішення.

Джерело інформації: розпитування пацієнта, фізикальне обстеження пацієнта, знайомство з медичною картою, бесіда з лікарем, бесіда з сім'єю пацієнта, читання спеціальної літератури по догляду.

Методи обстеження пацієнта: суб'єктивний і об'єктивний.

Суб'єктивне обстеження: розпитування пацієнта, бесіда з родичами пацієнта.

Зміст інформації, зібраної медичною сестрою:

- фізіологічні дані;
- психологічні дані;
- соціологічні дані;
- дані про навколишнє середовище.

Об'єктивне обстеження пацієнта: фізичне обстеження пацієнта, знайомство з медичною картою, бесіда з лікарем, вивчення спеціальної літератури по догляду.

Фізичні обстеження пацієнта: зовнішній вигляд, положення у ліжку, колір і вологість шкіри та слизових оболонок. Визначення набряків. Вимірювання зросту. Зважування. Вимірювання температури тіла. Визначення частоти дихальних рухів. Визначення пульсу. Вимірювання артеріального тиску.

Значення сестринської документації. Аналізи, узагальнення і систематизація зібраних у пацієнта даних з боку порушень задоволення основних потреб.

Реєстрація відомостей про пацієнта в приблизній учбовій сестринській історії хвороби.

Робота медичної сестри з медичною документацією.

Ведення температурного листка. Цифровий і (або) графічний запис показників функціонального стану пацієнта: температури, числа дихальних рухів, пульсу, артеріального тиску, маси тіла, зросту, кратності стула, величини добового діурезу.

4.2.2. Другий етап сестринського процесу: виявлення проблем пацієнта.

Формування проблем пацієнта. Різниця між проблемою пацієнта і медичним (лікарським) діагнозом.

Класифікація проблем пацієнта: дійсні і потенційні; фізіологічні, психологічні, соціальні.

Деякі приклади проблем пацієнта, які зустрічаються найбільш часто. Визначення пріоритетних проблем пацієнта. Запис в приблизну учбову сестринську історію хвороби.

4. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Білет складається із тестів трьох рівнів складності.

Перший рівень – 5 тестів

Другий рівень – 10 тестів

Третій рівень – 5 тестів

Загальна кількість тестів – 20.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

При оцінюванні рівня знань з основ медсестринства враховується:

- рівень умінь використовувати теоретичні знання у практичній діяльності, під час розв'язання задач різного типу, уміння робити висновки та узагальнення на основі практичної діяльності;

Всі види оцінювання здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Таблиця.

Рівень складності	Номер теста	Кількість балів
Перший рівень	1	4
	2	4
	3	4
	4	4
	5	4
Другий рівень	6	5
	7	5
	8	5
	9	5
	10	5
	11	5
	12	5
	13	5
	14	5
	15	5
Третій рівень	16	6
	17	6
	18	6
	19	6
	20	6
Сума балів		100

6. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Болдіжар О.О., Дербак М.А., Вайс В.М., Архій Е.Й. Збірник тестових завдань з основ сестринської справи для підготовки до вступних іспитів. – Ужгород: "Ліра", 2014. – 214 с.
2. Архій Е.Й., Сірчак Є.С., Москаль О.М. Навчально-методичний посібник «Основи медсестринського догляду за терапевтичними хворими»- Ужгород: . – 256 с. 2010 р.
3. Основи медсестринства: Підручник для мед. ВНЗ I—III рів. акред. — 2-ге вид., перероб. і доп. Затверджено МОЗ / Лісовий В.М., Ольховська Л.П., Капустник В.А. — К., 2013. — 792 с.
4. Касевич Н.М. Практикум із сестринської справи: Навчальний посібник.— К.: Здоров'я, 2005. — 464 с.

7. РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: д.мед.н., професор кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб Дербак М.А.